

Мавод барои дафтари вохӯрии «Ҳаёт ва хизмат»

7-13 НОЯБР

ГАНЧҲОИ КАЛОМИ ХУДО |
4 ПОДШОҲОН 5, 6

«Онҳое, ки бо моянд, аз онҳое, ки
бо онҳоянд, бисёртаранд»

it «Элишоъ»

Исроил аз дасти Арам халос мешавад. Дар давоми ҳукмронии Ёробъоми подшоҳи Исроил подшоҳи Арам нақша мекашад, ки ногаҳон ба Исроил ҳамла мекунад. Лекин Элишоъ нақшаҳои Бин-Ҳадади II, подшоҳи Арамро, якчанд бор вайрон мекунад. Ӯ ба шоҳ Ёробъом дар бораи ҳар як қадами подшоҳи Арам хабар медиҳад. Дар аввал Бин-Ҳадад фикр мекунад, ки дар лашкараш хоине пайдо шудааст. Вақте подшоҳи Арам сабаби асосии душворӣро мефаҳмад, барои дастгир кардани Элишоъ ба шаҳри Дўтон лашкар мефиристад ва шаҳрро аспу аробаҳои ҷангӣ ихота мекунад (РАСМ. қ. 1, саҳ. 950). Дастёри Элишоъ метарсад, Элишоъ бошад, дуо мегӯяд, ки Худо чашмони дастёрашро кушояд ва Яхува ҳамон лаҳза чашмони дастёри вайро мекушояд ва ӯ мебинад, ки «кӯхистони гирдогирди Элишоъ аз аспу аробаҳои оташин пур аст». Вақте арамиён ба онҳо наздик шудан мегиранд, Элишоъ дар бораи муъҷизаи дигаре дуо мегӯяд. Ӯ аз Яхува мепурсад: «Илтимос, ин халқро ба кӯрӣ гирифтор кун». Сипас ба арамиён мегӯяд: «Аз паси ман оед». Вале ба ӯ лозим намеояд, ки аз дасташон гирифта онҳоро роҳнамой кунад. Ин нишон медиҳад, ки на чашми онҳо, балки ақлашон кӯр шуда буд. Арамиён Элишоъро, ки барои дастгир карданааш омада буданд, намешиносанд ва намефаҳманд, ки ӯ онҳоро ба кучо мебарад (4Пш 6:8–19).

w13 15.8 саҳ. 29, сарх. 2

Элишоъ аробаҳои оташинро дид — шумо чӣ?

Дар шаҳри Дўтон Элишоъ бо вучуди дар ихотаи душманон буданаш ором монд. Чаро? Зеро ӯ ба Яхува имони мустаҳкам дошт. Мо ҳам бояд чунин имони мустаҳкам дошта бошем. Барои ҳамин биед аз Худо дар дуо рӯҳи муқаддасашро пурсем, то тавонем имон ва дигар хислатҳои самари рӯҳро зоҳир кунем (Луқ. 11:13; Фал. 5:22, 23).

it «Нобино»

Ба дуои Элишоъ ҷавоб дода, аз афташ, Худо ақли лашкари Арамро кӯр кард. Агар чашми тамоми лашкар кӯр мешуд, аз дасти ҷамаашон гирифта онҳоро роҳнамой кардан лозим меомад. Лекин дар Китоби Муқаддас гуфта мешавад, ки Элишоъ ба онҳо танҳо чунин гуфт: «Ин он роҳ ва он шаҳр нест. Аз паси ман оед». Дар бораи ин гуна нобиноӣ равоншинос У. Чеймс дар китоби «Принсипҳои психология», с. 1981, қ. 1, саҳ. 59, навиштааст: «Як нишонаи шавқовартарини иллати қишри мағзи сар ин *нобиноии зеҳнӣ* ё худ кӯр шудани ақл аст. Дар натиҷаи ин беморӣ одам бештар *қобилияти дарк кардани* чизҳои дидаашро гум мекунад, на ҳисси биноияшро. Аз назари равоншиносон, ин натиҷаи канда шудани алоқа байни дидани чизҳо ва *фаҳмиши* чӣ будани чизҳои дида мебошад; агар роҳҳои байни марказҳои бинӣ ва марказҳои, ки бо фикрронӣ алоқаманданд, дар ягон ҷо зарар бинанд, ин ҳатман сабаби нобиноии зеҳнӣ мегардад» (Principles of Psychology). Аз афташ, вақте лашкари Арам ба Сомария омад, Яхува онҳоро аз ин гуна нобиноӣ шифо дод (4Пш 6:18–20). Эҳтимол, мардони Садўм низ ба ҳамин гуна нобиноӣ гирифтор шуда буданд, зеро дар Китоби Муқаддас гуфта шудааст, ки онҳо аз нобиноӣ рӯҳафтада нашуда талош карданд, ки дари хонаи Лутро ёбанд (1Мс 19:11).

Чустуҷӯӣ ганҷҳои Калом

w05 1.8 сах. 9, сарх. 2

**Фикрҳои манфиатбахш аз китоби
чоруми Подшоҳон**

5:15, 16 — Чаро Элишоъ тухфаи Наамонро нагирифт? Элишоъ тухфаро рад кард, зеро дарк мекард, ки Наамонро на бо қуввати худ, балки бо қуввати Худо шифо додааст. Барои вай фикри он ки аз ҳисоби хизматаш ғоида гирифта метавонад, бегона буд. Имрӯз низ ходимони бовафои Яхува фикри аз ҳисоби хизматашон бой шуданро надоранд. Онҳо мувофиқи панди зерини Исо амал мекунанд: «Муфт ёфтаед, муфт бидихед» (Матто 10:8).

14–20 НОЯБР

**ГАНҶҲОИ КАЛОМИ ХУДО |
4 ПОДШОҲОН 7, 8**

**«Яхува муъҷизае кард, ки
ҳеҷ кас онро интизор набуд»**

it «Элишоъ»

Ба ҳар ҳол баъдтар Бин-Ҳадади II ба замини исроилиён ҳамла меорад, аммо ин дафъа арамиён бо лашкари бузург ба Сомария омада, онро муҳосира мекунанд. Оқибати муҳосира чунон бад мешавад, ки ба подшоҳ хабар медиҳанд, ки зане писарашро хӯрдааст. Ин танҳо як воқеае буд, ки подшоҳ шунид. Шоҳ Ехуром, ки насли Аҳъоб, «писари одамқуш», буд, қасам меҳӯрад, ки Элишоъро мекушад, аммо қасами саросемавор додашро иҷро карда наметавонад. Ёробъом ҳамроҳи фармондеҳаш ба хонаи пайғамбар омада, мегӯяд, ки аз кумаки Яхува тамоми умедашро кандааст. Элишоъ шоҳро дилпур мекунад, ки рӯзи дигар хӯрок фаровон мешавад. Фармондеҳи шоҳ ба суханони ӯ писханд мезанад, он гоҳ Элишоъ мегӯяд: «Ту инро бо чашми худ хоҳӣ

дид, вале чизеро ба даҳон нахоҳӣ бурд». Яхува тавре мекунад, ки дар урдугоҳи арамиён ғалоғулае шунида мешавад ва онҳо фикр мекунанд, ки лашкари бузург ба онҳо ҳамла карданист. Онҳо урдугоҳ ва тамоми захираи хӯрокашонро партофта мегурезанд. Вақте подшоҳ мефаҳмад, ки арамиён рӯ ба гурез ниҳодаанд, ба фармондеҳаш амр медиҳад, ки дарвозаҳои Сомарияро посбонӣ кунад, аммо тӯдаи исроилиёни гушна, ки ҳушашон ба тороҷ кардани урдугоҳи арамиён буд, ӯро тағӣ по карда мекушанд. Ҳамин тавр ӯ бо чашми худ хӯрокро мебинаду чизеро ба даҳон бурда наметавонад (4Пш 6:24–7:20).

Чустуҷӯӣ ганҷҳои Калом

it «Чароғ»

Подшоҳон аз авлоди Довуд. Яхува тахти шоҳ Довудро дар Исроил пойдор гардонд ва Довуд аз рӯйи гуфтаҳои Худо амал карда, халқро бохирадона роҳбарӣ мекард. Аз ин рӯ вай «чароғи Исроил» номида шудааст (2Пш 21:17). Яхува бо Довуд аҳди подшоҳӣ баста чунин ваъда дод: «Тахти ту то абад пойдор хоҳад монд» (2Пш 7:11–16). Аз ин бармеояд, ки подшоҳон аз авлоди Довуд, аз насли писараш Сулаймон, «чароғе» барои Исроил буданд (3Пш 11:36; 15:4; 4Пш 8:19; 2Вқ 21:7).

21–27 НОЯБР

**ГАНҶҲОИ КАЛОМИ ХУДО |
4 ПОДШОҲОН 9, 10**

**«Ӯ далерона, боқатъият ва
боғайратона амал намуд»**

w11 15.11 сах. 3, сарх. 2

Еҳу ибодати покро муҳофизат мекунад

Вақте ба Еҳу супориш дода шуд, халқи Исроил дар ҳолати вазнин қарор дошт. Мамлакат

зери таъсири бади Изобал буд. Дар он вақт шавҳари Изобал, подшоҳ Аҳъоб, мурда буд ва писараш Йӯром дар Исроил подшоҳӣ мекард. Изобал одамонро водор мекард, ки ба Баал ибодат кунанд, на ба Яҳува. Вай пайғамбарони Худоро мекушт ва халқро бо «зинокориҳо» ва «чодугариҳо»-и худ фосид мекард (4 Подш. 9:22; 3 Подш. 18:4, 13). Яҳува фармон дод, ки тамоми хонадони Аҳъоб, аз он ҷумла Йӯром ва Изобал несту нобуд карда шаванд. Ва Еҳу бояд ин корро роҳбарӣ мекард.

w11 15.11 саҳ. 4, сарх. 2, 3

Еҳу ибодати покро муҳофизат мекунад

Баъди он ки ду хабаррасон ба назди Еҳу фиристода шуданд ва ӯ ба саволи онҳо ҷавоб надод, Еҳу бо шоҳ Йӯром ва иттифоқии ӯ шоҳи Яҳудо, Аҳазёху, вохӯрд. Ҳар дуи онҳо дар аробаҳои худ савор буданд. Йӯром аз Еҳу пурсид: «Оё саломатист?» Еҳу дар ҷавоб гуфт: «Чӣ гуна саломатӣ хоҳад буд, дар сурате ки зинокориҳои модарат Изобал ва чодугариҳои вай ин қадар бисёр аст?» Йӯром аз ин ҷавоб ба ташвиш омада гурехтаниш шуд, вале натавонист. Еҳу дарҳол камонашро гирифта ба дили Йӯром тир зад ва шоҳ ба аробааш афтода мурд. Ҳарчанд Аҳазёху гурехта тавонист, Еҳу баъдтар ўро ёфт ва фармон дод, ки ўро низ кушанд (4 Подш. 9:22–24, 27).

Аъзои дигари хонадони Аҳъоб, ки баъд аз ин кушта шуд, ин маликаи шарир Изобал буд. Еҳу ўро барҳақ «он лаънатӣ» номид. Вақте ки Еҳу ба Изреъил омад, ӯ дид, ки Изобал аз тирезаи дарбор ба вай нигоҳ мекунад. Ва дарҳол Еҳу аниқу равшан ба хочасароён фармон дод, ки Изобалро аз тиреза партоянд. Ва сипас аспони ӯ ин фосидкунандаи тамоми Исроилро лагадкӯб карданд. Баъд аз ин, Еҳу боз даҳҳо нафар аъзоёни дигари хонадони Аҳъоби шарирро нест кард (4 Подш. 9:30–34; 10:1–14).

w11 15.11 саҳ. 5, сарх. 3, 4

Еҳу ибодати покро муҳофизат мекунад

Рост аст, ки Еҳу хуни бисёрро рехт. Лекин Навиштаҳо ўро чун одами далере, ки Исроилро аз зулму ситами Изобал ва оилаи ӯ озод кард, тасвир мекунанд. Барои он ки ягон пешвои Исроил аз ўҳдаи ин кор ба-ромада тавонад, ба ӯ далерӣ, иродаи қавӣ ва боғайратӣ даркор мебуд. Як луғати Китоби Муқаддас супориши ба Еҳу додашударо шарҳ дода мегӯяд: «Ин кори душворе буд, ки пурра ва устуворона иҷро шуд. Чораҳои на он қадар саҳт эҳтимол наметавонистанд парастии Баалро дар Исроил нест кунанд».

Бешубҳа шумо мефаҳмед, ки вазъиятҳое, ки масеҳиёни имрӯза дучор мешаванд, аз онҳо зоҳир кардани хислатҳои ба Еҳу хосро талаб мекунанд. Масалан, мо бояд чӣ тавр рафтор кунем агар дар мо васваса пайдо шавад, ки бо корҳои ба Яҳува номаъқул машғул шавем? Мо бояд дарҳол ин васвасаро далерона ва боғайратона рад кунем. Агар сухан дар бораи садоқатмандии мо равад, мо ҳеҷ гоҳ намегузорем, ки рашк ё ғайрати мо ба ибодати пок сушт шавад.

Ҷустуҷӯи ганҷҳои Калом

w11 15.11 саҳ. 5, сарх. 6, 7

Еҳу ибодати покро муҳофизат мекунад

Еҳу шояд чунин фикр мекард, ки мустақилияти салтанати Исроил аз Яҳудо талаб мекунад, ки ин ду салтанат дини гуногун дошта бошанд. Пас, ӯ чун подшоҳони пештараи Исроил ибодати ғӯсолаи тиллоиро дастгирӣ кард, то ки дини ин ду салтанат аз ҳам фарқ кунанд. Вале ин нишон меод, ки имони Еҳу ба Яҳува, ки ўро подшоҳ таъин кард, сушт буд.

Яҳува Еҳуро таъриф кард, зеро ӯ «он чиро, ки дар назари [Худо] мақбул буд», нағз иҷро кард. Ба ҳар ҳол, «Еҳу саъю кӯшиш накард, ки шарияти Худованд Худои Исроилро

бо тамоми дили худ пайравӣ намояд» (4 Подш. 10:30, 31). Ҳамаи он корхоро, ки Ӯро пештар карда буд, ба назар гирифта шумо шояд аз ин ҳайрону ғамгин шавед. Лекин, ин барои мо дарс буда метавонад. Мо бояд ҳамеша ба муносибати бо Яхува доштамон чун ба як чизи бебаҳо нигоҳ кунем. Ҳар рӯз ба мо лозим аст, ки садоқатмандии худро ба Худо инкишоф диҳем. Чӣ тавр? Агар Каломи Ӯро омӯзем, дар бораи чизҳои хондамон мулоҳиза ронем ва ба Падари осмониамон самимона дуо гӯем. Пас, биёед кӯшиш кунем, ки аҳкомҳои Яхуваро аз таҳти дил риоя кунем (1 Қўр. 10:12).

28 НОЯБР — 4 ДЕКАБР

ГАНЧҲОИ КАЛОМИ ХУДО | 4 ПОДШОҲОН 11, 12

«Зани бадқору ҳавобаланд сазояшро гирифт»

it «Аталё»

Аталё мисли модараш Изобал шавҳараш Ӯхуромро водор кард, ки дар давоми ҳашт соли ҳукмронияш қорҳои дар назари Яхува бадро кунад (3Пш 21:25; 2Вқ 21:4–6). Инчунин ӯ монанди модараш хуни одамони бегуноҳро мерехт. Вақте писари бадқораш Аҳазё баъди як соли подшоҳияш мурд, ӯ тамоми авлоди шоҳро, ғайр аз Ӯхуоши хурдсол, кушт. Ӯхуошро сарқоҳину зани вай, ки аммаи шоҳзода буд, пинҳон карданд. Баъди ин Аталё худсарона шаш сол, тахминан аз соли 905 то соли 899-и то милод, ҳукмронӣ кард (2Вқ 22:11, 12). Писаронаш бошанд, ибодатгоҳи Яхуваро ғорат карданд ва ашёҳои муқаддаси онро барои Баал истифода бурданд (2Вқ 24:7).

it «Аталё»

Вақте Ӯхуош ҳафтсола мешавад, сарқоҳини худотарс, Ӯхуёдоъ, писарбачаро аз қое, ки

ӯро пинҳон мекарданд, мебарорад ва ба сари ӯ, ки вориси қонунии тахт буд, тоҷи подшоҳӣ мегузорад. Аталё ғавғои мардумро шунида саросемавор сӯи ибодатгоҳ меравад ва, вақте мебинад, ки он қо чӣ рӯй дода истодааст, дод мезанад: «Хиёнат! Хиёнат!» Ӯхуёдои сарқоҳин мефармояд, ки ӯро аз ибодатгоҳ берун бароранд. Маликаро дар даромадгоҳи дарвозаи қасри подшоҳ, ки дарвозаи Асп ном дошт, мекушанд; аз афташ, Аталё охири шаҳсе буд, ки аз хонадони Аҳъоби бадқор боқӣ монда буд (4Пш 11:1–20; 2Вқ 22:1–23:21). То чӣ андоза гуфтаҳои зерин ҳақ баромаданд: «Аз суҳанони Яхува, ки Яхува бар зидди хонадони Аҳъоб гуфта буд, ягонтоаш бенатиҷа намонанд» (4Пш 10:10, 11; 3Пш 21:20–24).

Чустуҷӯи ганҷҳои Калом

it «Ӯхуош»

Ҳангоми зинда будани Ӯхуёдои сарқоҳин, ки барои Ӯхуош ҳам падару ҳам насиҳатгар буд, ҳаёти шоҳзода хеле нағз мегузафт. Ӯ дар 21-солагиаш зан гирифт. Ӯхуош ду зан дошт ва номи якеашон Ӯхуаддон буд. Ӯ аз ду занаш соҳиби писару духтарон шуд. Ҳамин тавр авлоди подшоҳон, ки аз Довуд ба Масеҳ мебуду қариб ки аз байн мерафт, аз нав устувор гашт (4Пш 12:1–3; 2Вқ 24:1–3; 25:1).

5–11 ДЕКАБР

ГАНЧҲОИ КАЛОМИ ХУДО | 4 ПОДШОҲОН 13–15

«Аз мо ҳаракат, аз Худо баракат»

w10 15.4 саҳ. 8, сарх. 11

Оё супориши Масеҳро бо қидду қаҳд иҷро мекунед?

¹¹ Воқеае, ки бо подшоҳи Исроил Юош рӯй дод, нишон медиҳад, ки дар хидмати Худо бо қидду қаҳд будан то чӣ андоза муҳим аст.

Юош метарсид, ки арамиён бар Исроил ғолиб меоянд ва ӯ гириякунон назди Элишоъ омад. Пайғамбар ба вай фармуд, ки тирезаро кушода, сӯи Арам аз камон тир парронад. Ин маънои онро дошт, ки ғалаба бар Арам аз ҷониби Яхува меояд. Ин бешубҳа подшоҳро тақвият бахшид. Сипас, Элишоъ ба Юош гуфт, ки тирҳоро гирифта, бо онҳо заминро занад. Юош ба замин се маротиба заду халос. Элишоъ аз ин саҳт ба ғзаб омад, зеро агар Юош панҷ ё шаш бор ба замин мезад, ӯ арамиёнро «ба таври қатъӣ мағлуб» мекард. Акнун Юош бар арамиён се ғалабаи нопурра ба даст меоварду халос. Азбаски Юош ҷидду ҷаҳди кам зоҳир намуд, ӯ ба муваффақияти пурра ноил нагашт (4 Подш. 13:14–19). Мо аз ин мисол чӣ дарсе омӯхта метавонем? Яхува танҳо дар он сурат моро ба таври фаровон баракат медиҳад, ки агар мо кори ӯро аз таҳти дил ва бо ҷидду ҷаҳд ба ҷо орем.

w13 1.11 саҳ. 11, сарх. 5, 6

«Ба онҳое, ки ӯро аз таҳти дил мекобанд, мукофот медиҳад»

Яхува ба кӣ мукофот медиҳад? «Ба онҳое, ки ӯро аз таҳти дил мекобанд»,— мегӯяд Павлус. Дар як маълумотнома барои тарҷумонони Китоби Муқаддас қайд шудааст, ки калимаи юноние, ки «аз таҳти дил мекобанд» тарҷума шудааст, маънои «ба ҷустуҷӯ рафтан»-ро надорад. Ин калима маънои «дар ибодат» ба Худо наздик шуданро дорад. Дар маълумотномаи дигар гуфта мешавад, ки шакли ин феъли юнонӣ ба он ишора мекунад, ки шахс бо ҷидду ҷаҳди зиёд ва диққати том амал мекунад. Пас, Яхува ба имондороне, ки боғайратона ва аз таҳти дил ӯро парастии мекунанд, мукофот медиҳад (Матто 22:37).

Чӣ тавр Яхува хизматгори бовафояшро мукофот медиҳад? Ӯ ба онҳо мукофоти бебаҳоро ваъда медиҳад, ки аз саховатмандӣ

ва муҳаббати бепоёнаш шаҳодат медиҳад. Ин мукофот ҳаёти абадӣ дар бихишти рӯи замин мебошад (Ошкорсозӣ 21:3, 4). Онҳое, ки Яхуваро аз таҳти дил мекобанд, аллакай ҳозир соҳиби баракатҳои бешумор мешаванд. Бо ёрдами рӯҳи муқаддас ва хираде, ки аз Каломи Худо меёбем, мо аз ҳаёти ҳушқаноатбахш баҳра бурда метавонем (Забур 144:15; Матто 5:3).

Ҷустуҷӯи ганҷҳои Калом

w05 1.8 саҳ. 11, сарх. 3

Фикрҳои манфиатбахш аз китоби чоруми Подшоҳон

13:20, 21 — Оё аз ин оятҳо хулоса баровардан мумкин аст, ки ашъҳои динӣ ё мазорҳоро парастии кардан дуруст аст? Не. Дар Китоби Муқаддас гуфта нашудааст, ки ягон вақт устухони Элишоъ муқаддас ҳисоб мешуд. Ин муъҷиза мисли дигар муъҷизаҳои, ки Элишоъ дар давоми ҳаёташ карда буд, ба туфайли қувваи Худо ба амал омад.

12–18 ДЕКАБР

ГАНҶҲОИ КАЛОМИ ХУДО | 4 ПОДШОҲОН 16, 17

«Сабри Яхува ҳадду ҳудуд дорад»

it «Шалманосар»

Исроилро тобей худ мегардонад. Дар давоми ҳукмронии Ҳушаи подшоҳи Исроил (тақр. 758–740 то м.) Шалманосари V ба Фаластин ҳучум кард. Ӯ Ҳушаъро тобей худ гардонд ва вазифадор кард, ки ҳар сол ба ӯ хироҷ супорад (4Пш 17:1–3). Лекин бо гузашти вақт Ҳушаъ дигар ба Шалманосар хироҷ насупурд ва бо подшоҳи Миср Сў забон як карда бар зидди вай баромад. (Ниг. ба Сў.) Он гоҳ Шалманосар Ҳушаъро ба зиндон партофт ва Сомарияро муҳосира кард.

Баъди се соли муҳосира ин шаҳри ҳисордор фуруғ ғалтид, исроилиён бошанд, ба асирий бурда шуданд (4Пш 17:4–6; 18:9–12; бо Ҳш 7:11 муқоиса кунед; Ҳз 23:4–10).

it «Асирий»

Сабаби асосии ба асирий бурда шудани сокинони подшоҳии даҳқабилаи Исроил ва дуқабилаи Яхудо дар он буд, ки онҳо ибодати поки Яхуваро тарк карданду худоҳои бардурӯғро парастид намуданд (5Мс 28:15, 62–68; 4Пш 17:7–18; 21:10–15). Пеш аз ин Яхува доимо ба воситаи пайғамбаронаш халқашро огоҳ мекард, лекин онҳо гӯш надоданд (4Пш 17:13). Ҳеҷ яке аз шоҳони подшоҳии даҳқабилаи Исроил ибодати дурӯғро, ки аввалин подшоҳи Исроил — Ёробом, қорӣ намуда буд, решақан накард. Подшоҳии қанубии Яхудо, ки «хотари» Исроил номида шудааст, ба огоҳиҳои аниқу равшани Яхува гӯш надод ва аз намунаи Исроил, ки ба асирий бурда шуд, дарс нагирифт (Ир 3:6–10). Дар натиҷа ҳам сокинони Исроилу ҳам Яхудо ба асирий бурда шуданд; ғайр аз кӯчи асосӣ онҳо якҷанд бори дигар кӯч бастанд.

Ҷустуҷӯи ганҷҳои Калом

it «Сомариён»

Калимаи «сомариён» дар Навиштаҳо яқум бор баъди забт шудани подшоҳии даҳқабилаи Сомария дар с. 740 то м. вомехӯрад; сокинони подшоҳии шимолро, пеш аз забт шудани он дар муқоиса бо бегонахалқҳое, ки аз қисмҳои дигари империяи Ошур ба ин ҷо кӯчонида шуда буданд, чунин меномиданд (4Пш 17:29). Аз афташ, ошуриён аз Сомария тамоми исроилиёно ба асирий набурда буданд, чунки мувофиқи 2 Воқеанома 34:6–9 (бо 4Пш 23:19, 20 муқоиса кунед) ҳангоми ҳукмронии шоҳ Юшиё дар он ҷо баъзе исроилиён зиндагӣ мекарданд. Бо гузашти вақт зери калимаи «сомариён» насли онҳое, ки

дар Сомария монда буданд ва касоне, ки аз тарафи ошуриён кӯчонида шуданд, дар назар дошта мешуданд. Хулоса кардан мумкин аст, ки баъзе сомариён аз оилаҳои омехта ба дунё омаданд. Баъдтар калимаи «сомарӣ» бештар ба дину этиқоди шахс ишора мекард, на ба миллату сиёсат. Касонеро, ки ба равияи диние, ки дар қаламрави Шакему Сомария паҳн шуда буд, «сомарӣ» меномиданд. Этиқоди онҳо аз дини яҳудӣ фарқ мекард (Юҳ 4:9).

19–25 ДЕКАБР

ГАНҶҲОИ КАЛОМИ ХУДО | 4 ПОДШОҲОН 18, 19

**«Чӣ тавр душманон мекӯшанд, ки
моро рӯҳафтада кунанд?»**

w05 1.8 саҳ. 11, сарх. 5

**Фикрҳои манфиатбахш аз китоби
ҷоруми Подшоҳон**

18:19–21, 25 — Оё Ҳизқия бо Миср аҳд баста буд? Не. Ҳам ин суҳанони рабшоқе ва ҳам даъвои ӯ, ки хости Яхуваро иҷро карда истодааст, дурӯғ буданд. Шоҳ Ҳизқия ба Яхува содиқ буд ва танҳо ба ӯ таъя мекард.

w10 15.7 саҳ. 13, сарх. 3

«Натарс. Ман ба ту ёрӣ медиҳам»

Барои дар дили исроилиён шубҳа андохтан рабшоқе ба дурӯғ рӯ овард. Ӯ гуфт: «Магар Ҳизқия баландиро ва қурбонгоҳҳои ӯро [Яхуваро] шикаста, ба Яхудо ва Ерусалим нагуфтааст: “Шумо бояд пеши ин қурбонгоҳ дар Ерусалим сачда баред”?... Охир, ҳуди Яхува ба ман гуфтааст: “Барзидди он замин лашкар бикаш ва онро хароб кун”» (4 Подш. 18:22, 25). Бо ин суҳанонаш рабшоқе меҳост мардумро боваркунонад, ки Яхува аз онҳо норозист, барои ҳамин халқашро халос намекунад, аммо ин дурӯғи маҳз буд. Яхува аз Ҳизқия ва яҳу-

диёне, ки ба ибодати пок баргаштанд, розӣ буд (4 Подш. 18:3–7).

w13 15.11 саҳ. 19, сарх. 14

Нақши «ҳафт чӯпон ва ҳашт ҳоким» дар рӯзҳои мо

¹⁴ Шоҳи Ашшур дар Лохиш, тарафи чанубу ғарбии Ерусалим ўрду зад. Аз он ҷо истода, ӯ ба Яҳудо се қосид фиристода амр дод, ки онҳо таслим шаванд. Номояндаи асосии ӯ, ки унвони Рабшоқеро дошт, бо чанд роҳ кӯшиш кард, ки халқро таслим кунад. Дар аввал, ӯ бо забони яҳудӣ гап зада, халқро даъват кард, ки ба подшоҳи худ хиёнат кунанд ва ба ашшуриён тобеъ шаванд. Сипас, вай бардурӯғ ваъда дод, ки онҳоро ба сарзамине, ки он ҷо ҳаёти бароҳат хоҳанд дошт, мебарад. **(4 Подшоҳон 18:31, 32-ро бихонед.)** Баъд Рабшоқе худбоварона гуфт, ки чӣ тавре ки худоёни халқҳои дигар онҳоро аз дасти ашшуриён раҳо карда натавонистанд, Яҳува низ барои аз ҷанголи шоҳи Ашшур раҳо кардани яҳудиён қодир нест. Вале халқ аз рӯи хирад рафтор намуда, ба ин тарғиботи иғвогарона ҷавобе надовданд. Имрӯз ходимони Яҳува бисёр вақт ба намунаи он исроилиён пайравӣ мекунанд. **(4 Подшоҳон 18:35, 36-ро бихонед.)**

yb74 саҳ. 177, сарх. 1

Олмон. Қисми 2

Ақоиб ки сарбозони баландмартабаи лашкари Гитлер тарзу усули гуногунро ба кор мебарданд, то касро маҷбур кунанд, ки ба варақа имзо монад. Имзои шахс дар ин варақа нишон медод, ки ӯ ба ҳукумати Олмон вафодор аст. Сарбозон касонеро, ки дар ин варақа имзо мекунанд, боз бисёртар мазоху масҳара мекарданд. Бародар Карл Киршт дар ин бора мегӯяд: «Дар лагерҳои концентратсионӣ аз дигар маҳбусон дида моро бисёртар азоб медоданд ва мазоху масҳара менамуданд. Ба мо доимо фишор меоварданд. Сарбозон фикр мекарданд, ки бо ин

роҳ мо маҷбур мешавем, ки ба варақа даст монем. Баъзе бародарон таслим шуда имзо мекунанд, аммо бисёр вақт онҳо аз як сол зиёд озод шуданашонро интизор мешуданд. Дар давоми ин вақт сарбозони баландмартабаи лашкари Гитлер онҳоро бисёр вақт дар пеши назари ҳама паст зада дурӯяву буздил меномиданд. Ҳамчунин пеш аз озод шуданашон онҳоро маҷбур мекарданд, ки дар гирди бародароне, ки ба Яҳува содиқ монда буданду дар лагер мекунанд, давр зананд».

Чустуҷӯи ганҷҳои Калом

it «Бостоншиносӣ»

Масалан, чи тавре ки дар Китоби Муқаддас навишта шудааст, Санҳериби шоҳи Ошурро ду писараш Адрамалик ва Шаросир куштанд ва ба ҷойи ӯ писараш Эсар-Ҳаддўн подшоҳ шуд (4Пш 19:36, 37). Лекин таърихномаи бобилиён мегӯяд, ки ҷангоми исён дар 20-уми тевет, Санҳерибро яке аз писаронаш кушт. Инро Бероси коҳини Бобил, ки дар асри сеи то милод ва Набонидаи шоҳи Бобил, ки дар асри шаши то милод зиндагӣ кардаанд, тасдиқ мекунанд. Аммо дар порчаи призмаи Эсар-Ҳаддўн, писар ва меросхўри Санҳериб, ки баъдтар ёфт шуд, равшан гуфта шудааст, ки бародарони (шакли ҷамъ) Эсар-Ҳаддўн бар зидди падарашон исён бардоштанд ва ўро кушта, гурехтанд. Дар ин бора Филипп Биберфелд чунин мегӯяд: «Таърихномаи бобилиён ва гуфтаҳои Набониду Берос хато баромад. Танҳо гуфтаҳои Китоби Муқаддас ҳақ баромад. Ҳама чизҳое, ки дар он гуфта шудааст, бо тамоми ҷузъиёташ ба навиштаҳои Эсар-Ҳаддўн мувофиқат мекунанд. Ин воқеаҳо дар таърихи бобилу ошур назар ба сарчашмаҳои бобилий аниқтар баромаданд. Ин барои баҳо додани сарчашмаҳое, ки ба гуфтаҳои Китоби Муқаддас рост намеоянд, далели бениҳоят муҳим аст» (Biberfeld P. «Universal Jewish History», c. 1948, ҷ1, саҳ. 27).

26 ДЕКАБР — 1 ЯНВАР

ГАНЧҲОИ КАЛОМИ ХУДО | 4 ПОДШОҲОН 20, 21

«Яҳува дуои Ҳизқиёро шунида амал кард»

ip-1 саҳ. 394, сарх. 23
**Подшоҳ барои имонаш
мукофот гирифт**

²³ Тахминан ҳамон замон, вақте ки Санҳе-риб якум бор бар зидди Яҳудо мебарояд, Ҳизқиё ба касалии вазнин гирифтормешавад. Пайғамбар Ишаъё ба Ҳизқиё мегӯяд, ки ӯ мемурад (**Ишаъё 38:1**). Шоҳи 39-сола ба даҳшат меафтад. Ӯ на танҳо дар бораи саломатияш, балки дар бораи ояндаи халқ ғам меҳӯрад. Ба Ерусалим ва Яҳудо Ошур таҳдид мекард, агар Ҳизқиё мурад, ки лашкарро ба ҷанг мебарад? Он вақт шоҳ ҳоло писар надошт, ки ҷояшро гирад. Барои ҳамин Ҳизқиё аз Яҳува зориву илтиҷо кард, ки ба вай раҳм кунад (**Ишаъё 38:2, 3**).

w17.03 саҳ. 21, сарх. 16
Аз самими қалб ба Яҳува хизмат кунед!

¹⁶ Баъдтар Ҳизқиё бемор шуд ва дар дами марг қарор дошт. Ӯ аз Яҳува илтимос мекард, ки қорҳои хуби ӯро ба ёд оварда ёри расонад. (**4 Подшоҳон 20:1–3-ро хонед.**) Яҳува ба дуои ӯ ҷавоб дода ӯро сихат кард. Мо аз Навиштаҳо медонем, ки дар замонҳои мо Худо ба таври мӯъҷиза моро шифо намедихад ё умрамонро дароз намекунад. Лекин ба мисли Ҳизқиё ҳар яки мо аз Яҳува ёри пурсида дар дуо чунин гуфта метавонем: «Лутфан, эй Худованд, ба ёд овар, ки чӣ гуна ман ба ҳузури Ту бо ростӣ ва аз самими қалб рафтор намудаам». Оё шумо боварӣ доред, ки Яҳува хоҳиш ва қувват дорад, ки шуморо ҳатто дар бистарии беморӣ дастгирӣ кунад? (Заб. 40:4).

g01 22.7 саҳ. 13, сарх. 4

**Чӣ тавр дуо ба ман кумак карда
метавонад?**

Дар замони навишта шудани Китоби Муқаддас баъзе имондорон ба дуоҳояшон ҷавоби аниқ мегирифтанд, баъзан бошад, ба таври мӯъҷиза. Масалан, вақте шоҳ Ҳизқиё фаҳмид, ки касалии марговар дорад, Худоро илтиҷо кард, ки ӯро наҷот диҳад. Худо ба ӯ чунин ҷавоб дод: «Ман дуои туро шунидам ва оби дидаатро дидам. Инак, ман туро шифо медиҳам» (4 Подшоҳон 20:1–6). Худо ба дигар мардонро замонҳои худотарс низ ҳамин тавр кумак карда буд (1 Подшоҳон 1:1–20; Дониёл 10:2–12; Корнома 4:24–31; 10:1–7).

**Ҷустуҷӯи ганҷҳои Калом
it «Обтарозу»**

Обтарозу барои дуруст сохтани бино ё фаҳмидани он ки оё биноро чаппа кардан даркор аст ё не, истифода мешуд. Яҳува гуфта буд, ки бар Ерусалими саркаш «таноби андозагирӣро, ки нисбати Сомария ва обтарозуеро, ки нисбати хонадони Аҳъоб» қор фармуда буд, истифода мебарад. Худо чен карда дид, ки ҳам Сомария ва ҳам хонадони Аҳъоб «қаҷ шудаанд» ва ахлоқан дар ҳолати бад қарор доранд. Ин чизҳо сабаби хароб гаштанашон шуд. Яҳува бо ҳамин тарз Ерусалим ва ҳокимонашро доварӣ кардани буд. Агар нопокии шаҳр маълум мешуд, он ҳам хароб мегардид. Соли 607-и то милод ҳамин тавр ҳам шуд (4Пш 21:10–13; 10:11). Ба воситаи пайғамбар Ишаъё даҳонкалонони нопок ва ҳокимони мардуми Ерусалим дар бораи нияти Худо ва фалокате, ки ба наздикӣ ба сарашон бояд меомад, огоҳ шуда буданд: «Ман инсофиро ресмони андозагирӣ ва росткорию обтарозу месозам». Меъёрҳои инсоф ва росткории ҳақиқӣ маълум мекарданд, ки кӣ дар асл хизматгори Худо асту кӣ не. Он гоҳ баъзеҳи зинда мемонданду баъзеҳи кушта мешуданд (Иш 28:14–19).